

EU-Orientering

*LO-Kontoret i Bruxelles
nr.5 – 14. juli 2004*

Nyt EU-slag om arbejdstid

EU-kommissionen lægger nyt forslag for arbejdstid frem til september, mens virksomheder og politikere og fagbevægelser slås om opgør med 35-timers arbejdsugen

De europæiske arbejdsgiveres nej til at forhandle arbejdstid med lønmodtagernes organisation EFS får EU-kommissionen til selv at spille ud med et forslag til revision af det ti år gamle arbejdstidsdirektiv. EU-kommissær Stavros Dimas sagde torsdag før et møde med EU-landenes beskæftigelsesministre, at Kommissionen efter al sandsynlighed kommer med forslaget i løbet af september.

- Vi prøver at få forslaget færdigt i september og få enighed blandt ministrene i december, siger Stavros Dimas til EU-Orientering.

Det bliver det hollandske EU-formandskab, der frem til januar kommer til at arbejde med forslaget. Hollænderne, der ønsker så få nye EU-love som muligt i den kommende tid, agter at forsøge at få enighed. Efter rådsmødet fredag åbnede social- og beskæftigelsesminister Jan De Geus en smule for, i hvilken retning hollænderne ønsker udviklingen. Formandskabet søger i første omgang at få større klarhed over, hvad der er arbejdstid. To afgørelser fra EF-domstolen gør det efter De Geus' opfattelse påkrævende. Domstolen fastslår f.eks., at lægers ophold i vagter på sygehuse tæller som arbejdstimer,

selv om lægerne blot laver noget i nødstilfælde.

- Domstolens afgørelse og hverdagens praksis hænger ikke sammen, sagde Jan De Geus.

Hollænderne finder tillige, at de enkelte lande i højere grad selv bør have mulighed for at bestemme arbejdstiden. I dag er der ganske vist en særlig regel, så lande kan melde sig ud af visse dele af direktivet, så ansatte kan arbejde ud over de 48-timer om ugen, som direktivet sætter som maksimum gennem en periode. Europa-Parlamentet har på eget initiativ vedtaget en betænkning, der langsomt faser den mulighed ud. Derfor er der lagt op til et opgør med det ny parlament, hvis EU-formandskabet fastholder sin politik. Jan De Geus ønsker tillige, at det i højere grad bliver op til den enkelte lønmodtager selv at fastlægge sin arbejdstid. Også det går imod parlamentets betænkning og ventes at blive et af stridspunkterne. Den europæiske faglige sammenslutning, EFS, har vedtaget en udtalelse, der klart afviser at svække de nuværende regler og finder på lige fod med parlamentet, at de nuværende muligheder for at afvige regler er for vide.

EFS's synspunkter var samtidig baggrunden for, at de private arbejdsgivere i UNICE ikke fandt det umagen værd at forhandle med EFS om en revision af det nuværende direktiv, som EU-Kommissionen ellers havde bedt dem om. Afstanden mellem parterne var for stor. Det hollandske formandskab kan også vente hårde opgør i rådet blandt beskæftigelsesministrene. Både virksomheder og politikere i flere lande fører for tiden en hård kamp for at øge arbejdstiden og skabe mere fleksibilitet.

Den hollandske regering har selv allerede ændret på reglerne. I Frankrig slås rege-

ringen, oppositionen, arbejdsgivere og fagbevægelsen om et opgør med 35-timers arbejdsugen. Regeringen vil af med den kortere arbejdstid, som den tidligere socialistiske regering indførte. I Tyskland har Siemens indgået en aftale med IG Metall om en 40-timers arbejdsuge på et par fabrikker.

EU-kommissær Stavros Dimas erkender, at arbejdstiden er under pres i EU, men finder ikke nogen direkte sammenhæng mellem de kommende forhandlinger i EU og det, der sker i de enkelte lande. - Men arbejdstiden er i fokus nu, siger kommissæren til EU-Orientering.

35-timers arbejdsuge på retur

Aftaler om længere arbejdstid i tyske virksomheder presser den franske lov om en 35-timers arbejdsuge. Konkurrencen over grænser sætter løn og arbejdsforhold under pres

I 80'erne og 90'erne stod kampen på arbejdsmarkedet om en kortere arbejdstid. I det ny århundrede presser arbejdsgiverne på for at få lønmodtagerne tilbage til tidligere tider. En aftale mellem tyske Siemens og IG Metall betyder, at 4000 ansatte går fra 35 timer om ugen til 40 timer uden at få mere i løn. Aftalen får nu den franske regering til at intensivere et opgør om den lov om en 35-timers arbejdsuge, som den tidligere socialistiske regering indførte.

Den franske premierminister Jean-Pierre Raffarin lagde efter et møde i Berlin i sidste måned op til, at parterne på det franske arbejdsmarked forhandler om ændringer af den lov, som den tidligere beskæftigelses- og solidaritetsminister Martine Aubry fik trumfet igennem under den socialistisk-ledede regering. Jean-

Pierre Raffarin henviste direkte til de enkelte landes konkurrenceevne og det tyske slag om arbejdstiden.

Den største franske arbejdsgiverforening, Medef, afviser imidlertid enhver tale om forhandling. Formanden, Ernest-Antoine Seillière, finder, at der intet er at forhandle om, for forhandling betyder, at man giver noget for at få noget. Og 35-timers arbejdsugen er et så stort onde, at der ikke er plads til kompensation for dens afskaffelse. Det er efter Medefs opfattelse alene op til regeringen at tage ansvaret for ændringer af loven.

Samme opfattelse har den franske finansminister Nicolas Sarkozy, der vil have klare ændringer af loven. Den giver ganske vist i dag virksomheder mulighed for at lade de ansatte arbejde mere end de

fortsættes

de 35-timer, men virksomhederne bliver straffet ved særlige afgifter på det ekstra arbejde. Den afgift er noget af det, regeringen tager op.

Samtidig finder Sarkozy, at en øget arbejdstid løser problemer både for virksomheder, ansatte og samfundet. Virksomhederne får større fleksibilitet, samfundet har brug for den ekstra indsats, og de ansatte har brug for flere penge. Dem får lønmodtagerne, hvis de arbejder mere.

Ultimatum

Dermed afviser den franske finansminister Siemens-modellen, hvor de ansatte arbejder fem timer ekstra om ugen uden at få en flad cent for det.

- Man kan ikke bede de ansatte om at arbejde 39 timer og fortsat blot blive betalt for 35 timer. Det harmonerer på ingen måde med de værdier, jeg tror på, siger Nicolas Sarkozy til Le Monde. Siemens bad da heller ikke de ansatte om at arbejde længere. Den krævede det. Ledelsen stillede simpelt hen de ansatte på to fabrikker for mobil-telefoner over for valget: Enten øger I arbejdstiden fra 35 timer om ugen til 40 uden lønkompensation, eller også flytter 2000 af de 4000 job til Ungarn.

Fagforeningen IG Metall siger, at reelt var over 50.000 job truet mod udflytning i Tyskland, og at det var baggrunden for, at IG Metall indgik en aftale. Den betyder, at resten af de 160.000 Siemens-ansatte stadig har en 35-timers arbejdsuge. Beskæftigelsen på de to fabrikker for mobiltelefoner er sikret i to år. Siemens investerer 30 mill. euro i virksomhederne (ca. 225 mill. kr.) og satser på den tredje genera-

tion af mobiltelefoner. De ansatte får øget uddannelse, og Siemens trækker visse opgaver tilbage fra underleverandører.

Færre feriedage

Siemens-aftalen inspirerer imidlertid andre virksomheder. Bosch truer med at flytte produktion til Tjekkiet, hvis ikke ansatte på både tyske og franske fabrikker gør op med arbejdstidsregler, der også betyder færre feriedage. Philips-fabrikkerne jager arbejdstidsreglerne og hele den tyske byggeindustri vil have arbejdstiden op på 42 timer om ugen. Også DaimlerChrysler slås for en længere arbejdsuge. Mandag stillede fabrikken bag Mercedes-bilerne et krav om, at fagbevægelserne går i forhandlingen om at finde besparelser på 500 mill. euro (ca. 3,7 mia. kr.), ellers kan 6000 job ryge. Den ny C-model kan fremstilles i Bremen, Sydtyskland eller Sydafrika, udtalte Mercedes-lederen Jürgen Huber ifølge Financial Times.

IG Metall har udtalt, at aftalen med Siemens ikke breder sig. Og i Frankrig truer fagbevægelsen med aktioner, hvis der pilles ved loven om de 35-timer.

Hollandsk stop for EU-love

EU-formandskabet satser på den åbne koordineringsmetode frem for nye love for arbejdsmarkedet

Det hollandske EU-formandskab ønsker ikke nye EU-regler for arbejdsmarkedet. Det drejer sig i stedet om at få de nuværende regler til at fungere, og at landene lærer af hinanden om, hvordan de bedst løser problemer.

- Det drejer sig om den åbne koordineringsmetode, hvor vi lærer af hinandens bedste praksis og ikke ny lovgivning, sagde den hollandske social- og beskæftigelsesminister Jan de Geus efter et møde med sine ministerkolleger fra EU-landene fredag i Maastricht i Holland. EU-kommissær Stavros Dimas kommer til september med et forslag til ændringer af et EU-direktiv om arbejdstid. Jan De Geus erkendte, at hollænderne får opgaven med forslaget, som Kommissionen håber, der er enighed om på et rådsmøde i december. Men Stavros Dimas siger til EU-Orientering, at Kommissionen også agter at presse på for, at formandskabet åbner op for den blokering, der i dag er for et forslag til regler for vikarer.

- Der skal være den rette balance mellem lovgivning og den åbne koordineringsmetode, siger Stavros Dimas.

Holland hører til de lande, der ikke er begejstrede for forslaget om regler for vikararbejde. Jan De Geus afslørede efter mødet ikke, hvad han agter at gøre med det.

Derimod står det fast, at det hollandske EU-formandskab får flere store opgaver det kommende halve år. Kommissionen kommer med en ny social dagsorden til

næste år. Jan De Geus lagde vægt på, at arbejdet med den tager form under det hollandske formandskab.

Arbejdet med dagsordenen løber parallelt med arbejdet med den evaluering af den såkaldte Lissabon-proces, der bliver foretaget på forårets EU-topmøde i Bruxelles. I et oplæg til rådsmødet satte det hollandske formandskab fokus på en række problemer på det europæiske arbejdsmarked, der i højere grad må være i stand til at møde hastige ændringer i samfundet. Formandskabet finder, at et fleksibelt arbejdsmarked, der tager hensyn til de ansattes specielle interesser, både er til fordel for virksomhedernes og lønmodtagerne.

Formandskabet lægger også op til diskussioner af, hvordan private virksomheder kan inddrages i service inden for den sociale beskyttelse. En række lande har brudt det offentlige monopol, og formandskabet finder, at de har gjort det for at spare penge og mindske bureaukratiet. Men politikken skal harmonere med EU's konkurrenceregler og forbud mod statsstøtte. Formandskabet ønsker fokus på sammenhængen mellem EU's indre marked, konkurrencelovgivning og de sociale målsætninger.

Formandskabet lægger også vægt på, at EU-landene gør op med tidligere tiders holdninger på flere områder. På rådsmødet fredag stillede hollænderne ministrene over for flere udsagn, som de skulle diskutere.

Et udsagn var, at tidlig pensionering ikke løser problemer med ungdomsarbejdsløshed – altså at ældre ikke skal give plads til yngre.

- Der er en klar ændring i holdningen i forhold til tidligere. Nu er næsten 100 procent enige i udsagnet, sagde Jan De Geus.

Som optakt til rådsmødet mødtes arbejdsmarkedets europæiske parter med formandskabet og det kommende luxembourgiske formandskab. Generalsekretæren for den europæiske faglige sammenslutning, John Monks, kritiserede på mødet det hollandske oplæg. Generalsekretæren fandt, oplægget var for økonomisk orienteret og ikke førte til et socialt Europa. Der er mere pisk end gulerod, når formandskabet ønsker fleksibilitet og incitament for ledige til at tage arbejde.

Faglig skepsis over for Hollands EU-formandskab

**For lidt om det sociale Europa i det program, som det hollandske EU-formandskab har lagt frem, mener
EFS's generalsekretær**

Den europæiske fagbevægelse, EFS, er stærkt kritisk over for den linje, det nye hollandske EU-formandskab lægger for det kommende halve års politik for arbejdsmarkedet i EU. Formandskabet ønsker fokus på den nye sociale dagsorden, EU-kommissionen arbejder på og lægger frem til næste år. Men EFS finder, at hollændernes foreløbige oplæg sætter for meget fokus på EU's konkurrenceevne og for lidt på det sociale.

- Mit første indtryk af det hollandske formandskabs papir er, at temaet om bevidsthed om omkostninger betyder mindre Socialt Europa, at sikkerhedsnet skal ned på et lavere niveau, og at pisk frem for gulerod er dagsordenen, sagde EFS's generalsekretær, John Monks, da han torsdag mødtes med EU-formandskabet før EU-landenes social- og beskæftigelsesministres møde i Maastricht i Holland.

John Monks understregede, at EU's generelle mål om økonomisk vækst og øget konkurrenceevne hænger sammen med sociale fremskridt, og at arbejdsmarkedets

parter kan bidrage til, at EU når de mål.

I den forbindelse pegede John Monks på det afgående irske EU-formandskab, der lagde op til partnerskaber for forandring, hvor parterne blev inddraget for at løse de opgaver, alle landene i EU har med at tilpasse sig tempoet i ændringerne i samfundene. Monks fandt det afgørende, at formandskabet går den vej i arbejdet med at forberede den nye social dagsorden - Jeg håber, at det hollandske formandskab vil bevare og bygge videre på det, når de søger en ny dagsorden frem til 2010, sagde John Monks.

På mødet præsenterede han EFS's bud på de opgaver for arbejdsmarkedet, EU står overfor de kommende seks måneder under det hollandske formandskab.

Ud over en ny social dagsorden kommer det hollandske formandskab også til at arbejde med en evaluering af den såkaldte Lissabon-proces, der frem til år 2010 skal gøre EU til den mest konkurrencedygtige region i verden med en høj social samhørighed.

Evalueringen kommer op på forårstopmødet i marts, men hollænderne vil i efteråret sætte sine fodaftryk på arbejdet ikke mindst, fordi et særligt udvalg under den tidligere hollandske premierminister Wim Kok allerede arbejder på en rapport, der forbereder evalueringen. Den bliver lagt frem i november.

EFS påpeger igen, at det økonomiske ikke må løbe med prioriteringen, men at der er en sammenhæng mellem processens fire søjler, nemlig økonomisk effektivitet, social samhørighed, fuld beskæftigelse og en bæredygtig udvikling.

- Dagsordenen må undgå en vej mod simpel deregulering og i stedet vise en positiv dagsorden, der bygger på den sociale dialog med deltagelse af og bidrag fra alle niveauer og her også den europæiske, sociale dialog, hedder det i papiret fra EFS.

EFS lægger tillige vægt på, at EU styrker

den fælles økonomiske politik i EU, men samtidig gør stabilitets- og vækstpagten mere smidig. Den makro-økonomiske dialog, som arbejdsmarkedets parter inddrages i, skal styrkes, så der bliver større forståelse mellem dem, der fører lønforhandlinger, og dem, der står for pengepolitikken.

Af øvrige politiske områder prioriterer EFS:

Ligestilling, arbejde med det blokerede forslag til et direktiv om vikararbejde, forslag til regler for service-opgaver i EU og tjenester af almen interesse, arbejds-tidsregler, hvor EU-Kommissionen bebuder et udspil til september, revision af direktiver om europæiske samarbejdsudvalg, regler for selskaber, sikkerhed- og sundhed med vægt på en strategi frem til 2007 og også et forslag til regler for kemikalier og endelig arbejdet med migration og asylpolitikken.

Jose Barroso støtter socialt europa

Den foreslåede formand for EU-kommissionen, José Manuel Barroso talte varmt for et socialt Europa på møde med en kritisk socialist-gruppe i Europa-Parlamentet.

- Han svarede ikke forkert. Han har lyttet til kritikken. Lad os nu se, hvad han har med i sit program, når hele Europa-Parlamentet tager stilling til ham i næste uge.

Det nyvalgte socialdemokratiske medlem af Europa-Parlamentet Ole Christensen var rimelig positiv, efter den tidligere portugisiske premierminister José Manuel Barroso tirsdag gennem to timer var til forhør i parlamentets socialistgruppe. Gruppen havde indkaldt Barroso for at

høre om hans politik, inden Europa-Parlamentet i næste uge tager stilling til, om det støtter ham som nu formand for EU-Kommissionen.

Barroso måtte gennem to timers angreb fra en spørgelysten gruppe, der var kritisk både over for måden, Barroso, EU-landenes stats- og regeringsledere havde udpeget ham, og over for den politik, den tidligere premierminister havde ført i Portugal. Kritikken blev hårdt fremført til indledning af formanden for det europæi-

ske socialdemokratiske parti, Poul Nyrup Rasmussen, der undrede sig over, at Barroso var trådt tilbage som premierminister endnu før Europa-Parlamentet havde godtaget ham som formand for Kommissionen. Poul Nyrup Rasmussen slog fast, at det var for tidligt at føle sig for sikker på den endelige udnævnelse, når parlamentet ikke havde talt.

- Europa-Parlamentet er ikke bare et gummistempel for Det Europæiske Råds beslutninger, sagde Poul Nyrup Rasmussen.

Krav om stramning

Den tidligere danske statsminister og flere andre socialister kritiserede José Manuel Barroso for den økonomiske politik, den portugisiske regering havde ført de seneste to år under hans ledelse. Det gjaldt økonomiske stramninger, nedskæringer og privatiseringer.

Barroso svarede, at EU-Kommissionen havde pålagt Portugal at bringe sit underskud på budgettet ned, da det stred mod vækst og stabilitetspagten. Kommissionens kritik var i øvrigt fremført af tidligere kommissær Pedro Solbes, der i dag er finansminister i den ny socialistiske, spanske regering.

I Kommissionen ville Barroso arbejde for, at der blev en balance mellem hensynet til konkurrenceevnen og den sociale udvikling, som han ikke så som en modsætning. Nok er der behov for reformer, men det må ikke gå ud over den sociale dimension. Lissabon-processen får høj prioritet, men den taler både om konkurrenceevne og social samhørighed.

- Det handler ikke kun om et marked. Vi er også et værdifællesskab, sagde José Barroso.

Flere af de socialistiske parlamentarikere ønskede harmoniseringer af dele af skattepolitikken i EU med vægt på selskabskatten og momsatsen. Barroso afviste at komme med direkte løfter om det. De

politiske modsætninger var for store også blandt ministrene.

Til gengæld stod han fast på, at EU må have flere penge at arbejde med end dem, der er udsigt til, at landene vil give. De nye lande har behov for støtte til udvikling, mente Barroso og pegede på den udvikling, der var sket i Portugal, Irland og Grækenland med hjælp fra EU's strukturfonde.

Rammedirektiv om tjenester

Barroso lagde op til et fortsat samarbejde med arbejdsmarkedets parter og støttede den sociale dialog. Han var helt på det rene med, at et forslag om et bredt servicedirektiv havde mødt stor modstand også i Europa-Parlamentet og var parat til at samarbejde med parlamentet om forslaget.

Barroso slog i den forbindelse fast, at der skal være sikkerhed for, at borgere får bestemte serviceydelser, og at alt ikke skal lægges ud til den totalt fri konkurrence. Sundhed og uddannelse var noget af det, der efter hans mening var mest nationale og lokale anliggender. Et rammedirektiv om tjenester af almen interesse kunne komme på tale, men Barroso ville ikke give noget løfte.

Politiker og ikke bureaukrat

Flere parlamentarikere angreb Barroso for at have støttet invasionen i Irak. Barroso erklærede sig som en stor tilhænger af USA, men kritiserede den amerikanske udenrigspolitik for at være for selvorienteret. Han ønskede en styrket multilateralisme.

- Men støtten til invasionen i Irak er den sværeste politiske beslutning, jeg har taget, sagde José Barroso.

Den tidligere portugisiske premierminister har støtte fra den største gruppe i parlamentet og ventes at blive godkendt af parlamentet i næste uge. Han lagde til afslutning vægt på, at han ikke er en bureaukrat og teknokrat, men politiker.

EFS støtter EU-forfatning

Den Europæiske Faglige Sammenslutning, EFS, støtter forslaget til en EU-forfatning, EU-landenes stats- og regeringsledere blev enige om på topmødet i juni. Et møde i EFS's styrelse onsdag fandt, at selv om alle EFS's krav ikke er opfyldt, er balancen i forslaget rimelig. EFS's generalsekretær, John Monks, har tidligere kaldt forslaget to skridt tilbage og et frem. På et pressemøde i Dublin i juni kritiserede generalsekretæren blandt andet, at det charteret om fundamentale rettigheder ikke giver direkte rettigheder til lønmodtagerne.

Netop det kritikpunkt deles af en række fagbevægelser i Europa. Generalsekretæren for det britiske TUC, Brendan Barber, beklager, at regeringer distancerer sig fra arbejderbevægelsen. Både Barber og Monks, der er tidligere generalsekretær for TUC, beklager især holdningen i Labour-regeringen, der står fast på, at charteret ikke må give rettigheder. Alligevel finder de begge, at det er et fremskridt.

- Det er næsten sikkert, at både EU-skeptikerne og regeringen tager fejl. Det giver ikke så meget, som skeptikerne siger, det giver. Og det giver ikke så lidt, som regeringen nu påstår, udtaler Brendan Barber.

Monks sagde på pressemødet, at f.eks. EF-domstolen formentlig ville tage hensyn til det i konkrete domme, selv om den enkelte borger stadig ikke kan klage over konkrete brud på grundlæggende rettigheder.

EFS hæfter sig ved, at forslaget til traktat sikrer arbejdsmarkedets parters særlige rolle og slår en række værdier fast som ligestilling, solidaritet og at EU arbejder for fuld beskæftigelse og også taler om social markedsøkonomi og ikke kun markedsøkonomi.

EU-Orientering udgives af LO-Kontoret i Bruxelles.

Adresse: LO-DK-office, Bld. du Roi Albert II, 5/24

B-1210 Bruxelles. tel. 00-32-2-2040690 - fax: 00-32-2-2035657

Redaktion: Peder Munch